

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลวังขนาย
อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

• ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา หรือ Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ที่นำมาไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของมนุษย์ หรือ ภูมิปัญญา คือ พื้นความรู้ของปวงชนในสังคมนั้น ๆ และปวงชนในสังคมยอมรับรู้ เชื่อถือเข้าใจ ร่วมกัน เรียกว่า ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร รุ่งแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยนี้มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่ออกมาชิ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญาที่มีความเด่นชัดในหลายด้านเช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Folk Wisdom)

ได้มีผู้ความหมายดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 2) หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ แลการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของผู้นั้นเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชนเป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตนเรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างผาสุก เป็นแก่นของชุมชนที่จรจร โลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกภัยพิบัติทั้งปวง

จารุวรรณ ธรรมวดี (2543 : 1) ได้ให้ความหมาย ของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แบบแผน การดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคล และสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติต่อกันมา ภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรความรู้ก็ได้

จากการศึกษาความหมายและแนวคิดของภูมิปัญญาของชาวบ้านที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ โดยใช้สติปัญญาสั่งสมความรู้ อย่างแพร่หลาย ผสมผสานความกลมกลืนระหว่างศาสนา สภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพ และกระบวนการเหล่านี้มาจนหลายชั่วคนซึ่งจะเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น เกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์เป็นระยะเวลายาวนาน โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพการปรับตัวและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต จนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ และสังคม

ภูมิปัญญาด้านศาสนา

ชื่อ พระครูกาญจนสุตาคม / เจ้าอาวาสวัดวังขนายทายิการาม

ลักษณะภูมิปัญญา มีความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา ศาสนาพิธี ศาสนาสถาน

พระธรรมวินัย เป็นพระครู อบรมวิชาพระพุทธศาสนาให้กับ

ประชาชน และเด็กนักเรียน

ภูมิปัญญาด้านการแปรรูปอาหาร

ชื่อ นางบุญเกิด จานทอง

ลักษณะภูมิปัญญา การแปรรูปอาหาร เช่น การทำกล้วยฉาบ
มันฉาบ

ที่อยู่

๑๐๙ หมู่ที่ ๑ บ้านเจ้าโพรงไม้

ตำบลวังขนาย

อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๕๒๘๘๑๕๔

ภูมิปัญญาด้านการทำขนมไทย

ชื่อ นางลำพา พุ่มราตรี

ลักษณะภูมิปัญญา การทำขนมไทย

ที่อยู่

๑๔๙/๖ หมู่ที่ ๕ บ้านหลังอำเภอ

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าวุ้ง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๓๔ - ๖๑๑๘๖๗

ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

ชื่อ นายประสาร ตั้งสุขสันต์

ลักษณะภูมิปัญญา ปุ๋ยคอกกวางมั่ง

ที่อยู่

๒๑๙/๒ หมู่ที่ ๖ บ้านหลังวัด

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๕๕๑๗๘๙๔

ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

ชื่อ นางสาวสุภาพร ประเสริฐบุญย์

ลักษณะภูมิปัญญา ปุ๋ยคอกคาว ขิงแดง

ที่อยู่ ๑๗๙ / ๑ หมู่ที่ ๖ บ้านหลังวัด ตำบลวังขนาย

อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๓๔ - ๖๒๖๐๖๙

ภูมิปัญญาด้านช่างฝีมือ

ชื่อ นายพูนศักดิ์ อ่อนยิ้ม

ลักษณะภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์ทองเหลือง

ผลิตพระพุทธรูป

ที่อยู่

๑๐๗ หมู่ที่ ๑ บ้านศาลเจ้าโพรงไม้

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๓๔ - ๖๑๒๕๘๕

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสาน

ชื่อ นายวันชัย คำจุน

ลักษณะภูมิปัญญา จักสาน ถักแห

ที่อยู่

๑๑๓ หมู่ที่ ๒ บ้านวังขนาย

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๘๐๕๐๒๑๗

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานฝีมือ

ชื่อ นางอ่อน เนยง่า

ลักษณะภูมิปัญญา ทำบายศรี

ที่อยู่ ๑๓๔ หมู่ที่ ๑ บ้านศาลเจ้าโพรงไม้

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๓๔ - ๖๔๗๗๓๖

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง

ชื่อ นายบุญช่วย คงไพร

ลักษณะภูมิปัญญา ตีกลองยาว

ที่อยู่

๖๙ หมู่ที่ ๗ บ้านริมน้ำ

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๗ - ๐๑๖๙๖๘๖

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

ชื่อ นายสันฤทธิ์ สภาพพัคตร์

ลักษณะภูมิปัญญา นวดแผนโบราณ

ที่อยู่

๙๗/๒ หมู่ที่ ๑ บ้านศาลเจ้าโพรงไม้

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๕๑๗๒๕๗๑

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

ชื่อ นางอำพร วิชาพร

ลักษณะภูมิปัญญา นวดแผนโบราณ

ที่อยู่

๕๓/๑ หมู่ที่ ๒ บ้านวังขนาย

ตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี

โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๐๘๔๘๓๒๐

